K. K. STAATSANWALTSCHAFT MARBURG
Eingegangen am 24 MRZ 1915
8 h 10' Am
mit — Beilagen

12. številka. Maribor, dne 25. marca 1915. XLIX. tečaj.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge inozemske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Člani „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni broj stane je 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 13 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne objave primeren popust. V oddelku „Male naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitvrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine prote.

Slovenci! Slovenke! Slovenska Straža vas kliče!

Vsi, ki ljubimo svoj rod in svojo domovino, udeležimo se velikega dobrodelnega podjetja:

velike efektne loterije Slov. Straže,

katere čisti dobiček je namenjen ubogim otrokom in sirotam naših padlih junakov in invalidom.

Loterija obsega 1715 dobitkov v skupni vrednosti 20.000 K. Dobitki so sledeči: 1 glavni dobitek v vrednosti **5000 K**, 1 glavni dobitek v vrednosti **1000 K**, 1 glavni dobitek v vrednosti **500 K**, 1 glavni dobitek v vrednosti **300 K**, 1 glavni dobitek v vrednosti **200 K**, 10 dobitkov v vrednosti po **100 K**, 50 dobitkov v vrednosti po **50 K**, 50 dobitkov v vrednosti po **20 K**, 100 dobitkov v vrednosti po **10 K**, 1500 dobitkov v vrednosti po **5 K**. Srečka stane samo 1 K. **Žrebanje se vrši že 31. maja 1915.** Srečke prodajajo razne tratike in trgovci, naročajo se pa tudi v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Segajte takoj po srečkah! Dokažite vsi, da v nas še ni zamrla narodna zavest in človekoljubnost!

Kmečke skrbi.

1. Da bomo letos lahko zmagali delo na poljih in v vinogradih, nam je treba ljudi. Za to bodo politične in vojaške oblasti morale neprenehoma gledati, ali imamo dovolj delavcev ali ne ter pravočasno določiti, da se 14dnevni dopust lahko tudi podaljša, oziroma večkrat v letu dovoli. Zaradi oprostitev bi se naj pri nabornikih iz leta 1872 do 1878 posebno gledalo na kmečko prebivalstvo ter se v tem oziru postopalo zelo širokosrčno. Po mestih in uradih škoda gotovo ni tako velika kakor na kmetih, ako primanjkuje ljudi, kajti stari slovenski pregovor pravi, da kmet gospodari, in ne narobe. Svojim poslancem smo za njih dosedanje posredovanje zelo hvaležni, tembolj, ker so bili edini, ki so se brigali za naše tožbe in težave, čeprav sedaj v vojskinem času nimamo ž njimi toliko stika, kakor poprej. Prosimo jih pa, da nas tudi nadalje podpirajo. Slov. Kmečka Zveza se bo s tem tako globoko vkoreninila med nami, da je nikomur ne bo več mogoče izruvati.

2. Poljedelci in vinogradniki potrebujemo ne samo za živež, ampak tudi za zemljo neobhodno živine, ki nam daje gnoj, vprežno moč in potrebne dohodke. Te dni se vrši štetje goveje živine, konj, ovc, koz, zajcev, perutnine, skratka vse dvo- in štirinogate živine. Nas navdaja strah, da se nam bo odjemala živina. Dobro, kolikor živine se lahko utrpi, naj se tudi brez pomisleka da. Toda kar je za živež, vprego in gnoj neobhodno potrebno, naj se nam na vsak način pustí. Naj se ne pozabi pri tem v ozir jemati različno obliko krajev. Pri vas v dolini lahko vsakdo s par voli vse zvozi in zorje, pri nas na Pohorju pa potrebujemo za težje vožnje in napornejše delo po dva para. Vsaka reč ima svoj prav. Glede živine opozarjamo posebno županstva, naj varujejo v tem oziru kmečke potrebe in naj odkritosrčno poročajo političnim oblastim, kadar je v občini ostala samo nujno potrebna živina. Modro gospodarstvo z živino v državi bo imelo za posledico, da bode tudi mestno prebivalstvo dobivalo, če ne dan za dnevom, vsaj od časa do časa, za prehrano meso na razpolago.

3. Naj se nam vseh zdravnikov ne vzame z dežele, ampak naj se vpoklicanje zdravnikov na mesto in deželo modro razdeli. Če pridejo kužne bolezni tudi med nas, potem moramo nekoga imeti, ki bi nam pomagal in svetoval. Seveda moramo kmetje sami skrbeti, da kolikor mogoče zabranimo kugam prihod na kmete. Spominjajmo se starega pregovora: Snaga in red je pol zdravja in: Snaga je Bogu draga! Že sedaj je treba opozarjati, da je posebno v hiši, kjer se je kužna bolezen že pokazala, dvojno potrebno: da se bolnika osami in da se oni, ki mu streže, vestno ravna po zdravniških navodilih in se razkužuje.

4. Naj se zabrani nadaljni dohod beguncev na Slovenski Štajer. Pri nas jih moramo imeti po posameznih hišah, na Srednjem Štajerskem so nastanjeni po barakah. Zato naši begunci zavživajo našo hrano, ki nam je z zaporo moke in žita precej omejena. Nadalje so begunci vsled svoje nesnažnosti vedna nevarnost, da se zanesejo kužne bolezni med nas. In tretjič nimamo nič od njih, ker niso navajeni našim razmeram in se ogibajo vsakega dela.

Drugokrat se naj ogласi kmet-tovariš iz drugega kota naše domovine. Več oči več vidi, več glav več misli. Naši sinovi-vojaki si opisujejo v „Slov. Gospodarju“ svoje boje, mi si opisujemo skrbi v vojskinem času. P.

Slike iz vojne.

Velikonočna spoved 87. pešpolka na bojišču.

Č. g. **Marko Krajnc**, vojni kurat c. in kr. pešpolka štev. 87, piše č. g. prof. dr. Lukmanu to-le zanimivo pismo:

„Bojišče, dne 15. marca 1915. Vlč. g. doktor! Najprisrčnejša zahvala za zadnjo dopisnico, ki sem jo sprejel v zadnjič omenjeno župnišče, kjer sem sedaj že zopet tri tedne. Tako si lahko predstavljate, da odkar sem na bojnem polju, nisem še imel nobene neprijetne ure, pač pa sem doživel že prav mnogo duhovnega veselja. Zlasti zdaj, ko opravljajo naši dragi vojaki 87. pešpolka velikonočno spoved, mi prinese vsak dan obilo novega duhovnega veselja. Hvala predobremu Bogu, ki nam je omogočil velikonočno spoved! Tukajšnji g. dekan nam je dal na razpolago cerkev, kjer prejema na dan po 140 do 150 mož sveto velikonočno obhajilo; tedaj se pač čutimo vsi kakor v domači cerkvi. Spovedujem deloma v cerkvi, večinoma pa grem v sosednjo vas, kamor pride iz nasipov vsak drug dan do 150 mož, da si okrepčajo dušo in telo. Nikdar mi ne izgine iz spomina mala kamrica, v kateri opravljamo sv. spoved; kakor nalašč za ta namen visi na sicer popolnoma prazni steni stara podoba Kristusa na križu. Vsakokrat sem ginjen nad gorečnostjo, s katero opravljajo moji dragi župljani sv. spoved; ne eden mož ne izostane. O, vojska je že močno očistila dušno ozračje! Marsikaterikrat mi še solze spovedancev močijo roke. Mislijo pač na domačo cerkev in spovednico in na svoje ljube domače, s katerimi so lani opravljali velikonočno spoved. Včeraj mi prinese podčastnik po skupnem obhajilu 150 K, ki so jih zbrali fantje dotičnega oddelka za svete

LISTEK.

Volčja - dolna.

(Vojni kurat Januš Golec.)

(Dalje.)

Dospeli smo na rob gozda; prav neznaten potoček je curljal tik gozda. Onstran potoka se je dvigala že davno posekana gladina, porašena z visoko travo, in na vrhu te gladine kakih 500 korakov od nas so bile že ruske postojanke. Prestopili smo potočec in se ustavili na drugi strani. Rusi so nas prav kmalu izvohali in pozdravili s točo jeklenk, šrapnelov in granat. Kmalu smo bili prepričani, da bomo v teh postojankah hudo trpeli od nasprotne artilerije, zato smo se začeli zakopavati. Naš Francl, pionirski nadporočnik, je za polkovni štab že do večera istega dne zdolbel dve skrivališči v zemljo in jih pokril s smrekovimi hlodi. Stati se seve ni moglo v teh bajtah, pa ležalo se je že za silo in bili smo vendar precej varni pred šrapneli, ki so jih Rusi sipali neprestano na nas. Prvi večer našega bivanja ob robu gozda smo polegli kar brez večerje k dobro zasluženemu počitku. Seve, celo noč so nas dramile ruske predstraže z vražjim „pek“ in „pink“, ki je petkrat odmeval v gozdu. Na vse zgodaj nas je umila ruska artilerija, ki je prve dni strahovito streljala na nas. Res, kot vrv debele živce smo morali imeti, da smo zamogli prenašati to neprestano jekleno točo, ki nas je stala toliko žrtev. Gotovo, cele vagone šrapnelov in granat so na nas izsuli in mi smo se tiščali kot preganjane ptice eden tik drugega, vedno pripravljeni, da zletimo tudi mi v zrak in se preselimo Abrahamu v naročje. Vendar božja roka nas je tedaj vidno krila in Rus se je vedno zmotil za par korakov prekratko ali pa prenadolgo, pogodil nas vendar ni skozi 21 dni. Prepričan sem, da bo letošnjo spomlad usahnilo vsako drevo v dotičnem gozdu, ker je vsako postalo žrtev jeklenk, šrapnelov ali ga je pa kar s koreninami vred izkopala granata.

S časom smo se pa tudi mi privadili tem ruskim pozdravom, pa tudi sosed Rus je nekoliko odnehal in nas obstreljeval vsaj v presledkih. Navadno zjutraj od 7. do 8. ure, od 10. do 11. ure, popoldne od 2. do 4. ure in od 6. ure do mraka. Po noči se je začelo streljanje iz pušk, strojnih pušk in topov, tako ob 9. uri in je trpelo po eno do dve uri. Nazivali smo to brezpomembno borbo: večerni koncert. Ta koncert se je navadno ponavljal na noč ob 2. uri. Vsak novinec, ki nas je obiskal, je menil pri teh koncertih, da se bije grozna bitka, ali bilo je le, če je dovoljen ta izraz, neumorno streljanje brez izgub.

Pri vsem tem opisovanju sovražnih jeklenk in svinčenk pa ne smem pozabiti na naše uboge želodce. V strahu in trepetu pred smrtno koso se je vendar oglasil za vojaka tolikanj neljubi gost — glad. Kar smo prinesli seboj, je bilo povžito, in naša kuhinja in tren pa bogve kje. Hvala Bogu, tik ob gozdu se je raztezala ogromna njiva, posejana z gališkimi bandurki — krompirjem. Te bandurke smo izsledili, pa kako nevidno do njih? Rus bi bil gotovo podkuril vsakemu pod pete, če bi se bil drznil odkrito z lopato na njivo. Pomagali smo si z globokim jarkom, ki je vodil iz naših skrivališč na njivo in si je vsakdo lahko neopaženo nakopal žlahtnega krompirja. Moje opravilo kot takozvani „menažmojster“ je bilo, da sem od jutra do večera lupil bandurke. Takoj ob 8. uri sem začel jo pristavil ob 10 uri lonec za dopoldne in od druge ure popoldne naprej za večerjo. Toraj za poldne bandurčno juho in za večerjo, to je gotovo vojaška skromnost. Pa pri tej kuhariji, ki je bila moje edino opravilo, je bila druga smrtno nevarna in pomisleka vredna težkoča — ogenj. Kakor hitro je Rus na hribu zapazil dim, se je že oglasil celo v odmorih z „bum—bumf“ in vsi ognji so se morali na povelje pogasniti, če smo si hoteli oteti življenje. Jaz sem si pomagal na ta način, da so me zavili v takozvani „Zeltblatt“, da se ni dim kar naravnost dvigal Rusom pod občutljivi nos, a pri tem so trpele moje oči. Ogenj je dobival skozi platno premalo zraka in jaz ubogi kuhar sem napenjal pluča in pihal ter puhal v žerjavico, da so se mi obrobile oči z rdečimi obronki kot zajcu. Sam sedaj ne vem več, kaj sem vse nametal v juho, od katere je dobil vsak častnik skromno odmerjenih 17 žlic. Vendar so me gospodje hvalili kot okusnega kuharja in sam general, ki je bival tedaj z nami, je priznal, da še nikoli mu ni dišala kaka juha tako, kot bandurčna juha v Volčji dolni. Enkrat sem se celo lotil močnate jedi iz suhorja in mleka. Šmaril in pihal sem dolgo, drugi so jo vgalili, meni samemu pa ni teknila. Okoli 5 dni smo živeli od gole krompirjeve juhe in naš želodec je zahrepenel po kaki izpremembi. Z velikim naporom in po dolgem iskanju se je vendar posrečilo Franclu, da je iztaknil tren in prignal seboj naša dva štabna kuharja. Mojo dosedanjo kuhinjo smo precej povečali, jo dobro pokrili in jo opremili z več loncí in ponvami. Hrana se nam je izboljšala in vsakdanje bandurke so služile le še kot prikuha. Francl je celo zgradil peč za kruh peči, a ni se prav dobro obnesla, dasi je bilo mnogo truda in resnega pomisleka z njo, kar se dima tiče. Izkopali smo v zemljo shrambe za bandurke, zelje in sploh kuhinjske potrebe. V tej shrambi se je pojavilo na stotine poljskih miši, ki bi nam bile oskrunile vsa težko in v smrtni nevarnosti nabavljena jedila, da nisem ukazal v vasi vzeti mačko, ki je bila odslej vsaj strah poškodnim glodalcem. Mački se je pri nas prav dobro godilo in niti na kratke posete ni uhajala v vas. Tudi naše postojanke, kjer smo z malimi presledki tičali noč in dan, smo si bolj udobno uredili in postlali s slamo, da nas ni tako bodla gola zemlja v hrbet. Na tem mestu hočem zabeležiti neznatno dogodbico, ki mi je bila dolgo v posmeh. Spalo nas je 7 tovarišev v eni po-